

Politiskt förslag kan ge högre elpriser

Newsmill den 15 november 2010

Både elkonsumenter och politiker oroar sig över den kommande vinterns elpriser. En undersökning av Storuman energi visar att 5 av 7 riksdagspartier är positiva till att separera elhandel och elproduktion i syfte att förbättra konkurrensen på elmarknaden för att på så vis få ned priserna. Effekten kan dock lika gärna bli den motsatta. Forskning visar att det är mycket viktigt för konkurrensen att elproducenter stimuleras att sälja sin el i förväg, t.ex. via egna elhandlare.

Elhandeln i Sverige sker i flera led. Den el som produceras hamnar på en gemensam grossistmarknad där olika elhandlare köper upp den och sen säljer den vidare till konsumenterna. De stora aktörerna på elmarknaden, Vattenfall, Fortum och E.ON är företag som både producerar el och säljer den vidare, vilket har öppnat för frågan om de missgynnar konkurrensen gentemot elhandlare som inte har någon egen produktion. Den idén talar för att elproduktion och elhandel bör separeras.

Å andra sidan visar många forskningsstudier att konkurrensen blir mycket bättre på grossistmarknaden om elproducenter säljer sin produktion i förväg till ett förutbestämt pris. Med den typen av prissäkring, så tjänar de mindre på att driva upp elpriset på grossistmarknaden. Helst ska försäljningen ske långt i förväg, så att köpare och potentiellt nya aktörer ges tid att reagera på avtalade priser. För bästa möjliga konkurrens bör även elproducenternas prissäkring vara bra varje leveranstimme. En fördel med elproducenter som själva säljer elen vidare är att dessa producenter har både förhållandevis långa avtal med konsumenterna och dessutom följer avtalen konsumtionsmönstret så att prissäkringen blir bra timme för timme. Detta är mycket bra för konkurrensen och därmed elpriset.

Möjligen kan elmarknaden fungera bra även med separerade elproducenter och elhandlare, om producenternas alternativa möjligheter att sälja i förväg till ett förutbestämt pris förbättras, t.ex. genom mer utvecklade instrument på de finansiella marknaderna. Men om inte det sker, så riskerar en påtvingad separation mellan elproduktion och elhandel att, tvärtom mot vad politikerna tror, försämra konkurrensen på elmarknaden med höjda elpriser som följd.

Pär Holmberg